

Recreatie en stedelijke openbare ruimte

De rol van groen en openbare ruimte voor recreatie moet duidelijker worden. De Dienst Stedelijk Beheer Amsterdam onderzocht het gebruik van pleinen en parken.

ROSEMARIE MAAS*

Recreatie is een belangrijk onderdeel van het dagelijks bestaan. Niet voor niets wordt de trits 'wonen', 'werken' en 'ontspanning' in de geografie in één adem genoemd als de drie hoofdactiviteiten waaronder alle dagelijkse bezigheden zijn in te delen. Ontspanning dan wel recreatie is van de drie vaak het ondergeschoven kindje. Gedachten als 'recreatie regelt zichzelf' of 'groen is nodig' leiden vaak een eigen leven zonder dat inzicht bestaat in de behoeften aan recreatie en de functie van groen en ingerichte recreatieruimten hierin.

Om meer inzicht te krijgen in deze rol van de openbare ruimte heeft de Dienst Stedelijk Beheer van de gemeente Amsterdam twee onder-

zichten in hun wensen. Beide onderzoeken werden gepresenteerd tijdens een symposium *De pleinen op, de parken in* dat op 28 november vorig jaar georganiseerd werd door de gemeente Amsterdam. Naast de presentatie van de onderzoeken waren er ook gastsprekers die hun visie over de rol van groen en openbare ruimte voor recreatie duidelijk maakten.

GROENGEBIEDEN

In *Het grote groenonderzoek* is gekeken naar het gebruik van drie typen groengebieden: groen in de directe woonomgeving, parken en recreatiegebieden rondom Amsterdam. Het aandeel Amsterdammers dat een park bezoekt is het grootst (86 procent), gevolgd door recreatiegebieden rondom Amsterdam (74 procent) en groen in de directe woonomgeving (43 procent). Bij deze laatste is overigens de aanwezigheid van een park de voornaamste reden dat men geen gebruik maakt van het groen in de eigen woonomgeving. Het gebruik van de typen groen varieert: voor recreatiegebieden buiten Amsterdam staan de natuurgerichte motieven voorop. Ze worden vooral door gezinnen in het weekend bezocht. Parken en groen in de

opzichte van overige stedelijke functies, wordt het groen niet optimaal benut. Door het aanleggen van een terras of een bibliotheek in een park, zou het gebruik van de groenvoorzieningen toe kunnen nemen. Ook doorgaande fietsroutes kunnen de levendigheid en de sociale veiligheid van een park verbeteren.

De stelling dat groenvoorzieningen en stedelijke functies elkaar niet hoeven te bijten werd tijdens het symposium geïllustreerd door Remco Daalder, beheerder van het Amsterdamse Bos. Hij gaf aan dat mensen en natuur beter samen gaan dan vaak verondersteld wordt. Vogels bijvoorbeeld ondervinden weinig hinder van mensen; ze krijgen hooguit eten van ze. Zijn favoriete park is het Flevopark in Amsterdam-Oost. Hier is een combinatie te zien van het stedelijke en het natuurlijke: er is een terras, voetbalvelden voor jongeren, en ook 'wilde' gedeeltes voor de natuurvorser.

KINDEREN

Al met al werd op het symposium duidelijk dat nabijheid en diversiteit in de gebruiksmogelijkheden de voornaamste voorwaarden zijn voor een optimaal gebruik van groen. Deze twee factoren zijn ook van essentieel belang als het gaat om een goede lokatie en inrichting van speelvoorzieningen voor kinderen. In het onderzoek *Kindertijd, de vrijetijdsbesteding van Amsterdammertjes in kaart gebracht* is door middel van interviews en observaties gekeken wat de rol is van de openbare ruimte in het gedrag van kinderen. Een van de conclusies is dat kinderen niet alleen spelen op de voor hen speciaal ingerichte plekken, maar daar ook andere locaties voor gebruiken. De kwaliteit van de gehele buurt is van belang. Kinderen tussen zes en tien jaar spelen het meeste buiten. Nabijheid van locaties voor vrijetijdsbesteding als speelplaatsen is voor hen essentieel, omdat kinderen op die leeftijd vaak niet verder weg mogen dan de directe woonomgeving.

Op speelterreinen is het beter om verschillende soorten speelvoorzieningen aan te bieden. Diversiteit heeft een aantal voordelen: er is voor verschillende kinderen wat te doen waardoor de attractiviteit verhoogd en de ontmoetingsfunctie verbeterd wordt. Ook is de sociale controle veel groter dan bij monofunctionele speelterreinen. Bijkomend voordeel is bovendien dat er een beter beheer van de speelplaatsen mogelijk is.

Ook door het situeren van een café in een park, kan het gebruik van de groenvoorzieningen toenemen.

zoeken laten verrichten naar de rol van de openbare ruimte voor recreatie. *Het grote groenonderzoek* laat zien wat het gebruik is van verschillende typen groenvoorzieningen door Amsterdammers. *Kindertijd, de vrijetijdsbesteding van Amsterdammertjes in kaart gebracht* beschrijft de rol van de openbare ruimte voor kinderen in Amsterdam en geeft meer in-

directe omgeving worden (uiteraard) frequenter en korter bezocht. Voor bezoek van een park en groen in de directe omgeving houden de motieven verband met het 'even buiten zijn'. De onderzoekers pleiten er dan ook voor in de stad de groenvoorzieningen en het stedelijke meer met elkaar te verweven. Juist omdat het groen in de stad vaak geïsoleerd ligt ten

*Rosemarie Maas is oud-redacteur van AGORA